Παναγιώτης Μαυροειδής

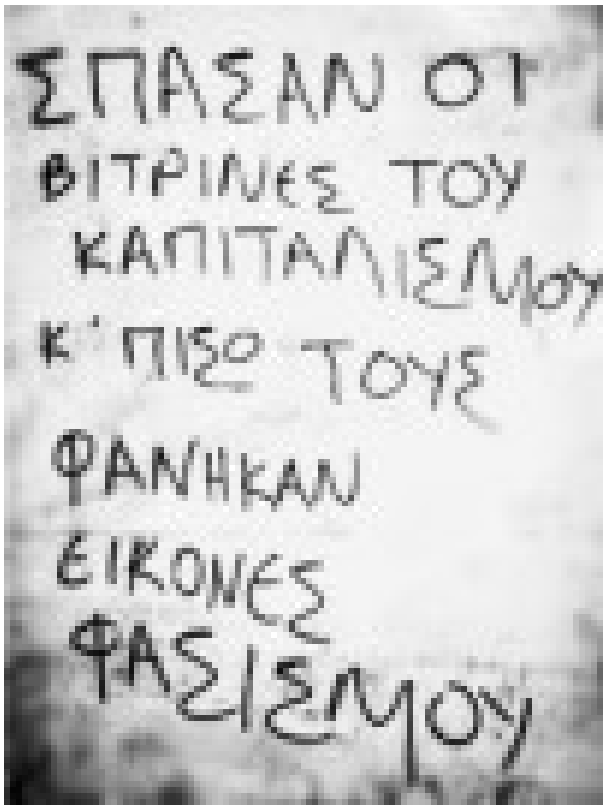

Η επικίνδυνη ανάδυση της ακροδεξιάς στην Ευρώπη, δε σχετίζεται μόνο με τις εξελίξεις στο προσφυγικό και τον πόλεμο κατά της «τρομοκρατίας». Έχει ιστορικό βάθος και σταθμούς. Δεν είναι ανεξάρτητη από τις μεταβολές στην ευρύτερη ιδεολογική και πολιτική διαπάλη, αλλά και τις επιδιώξεις των κυρίαρχων αστικών ρευμάτων.

Μετά την αντιφασιστική νίκη στο Β΄ παγκόσμιο πόλεμο, το **φασιστικό ρεύμα**, στην προσπάθεια ανασυγκρότησής του έβρισκε μπροστά του δύο μεγάλα αγκάθια. Το πρώτο σχετιζόταν με τον **δοσιλογισμό**, δηλαδή την ανοιχτή συνεργασία των φασιστών σε κάθε χώρα με τους εισβολείς της εθνικοσοσιαλιστικής Γερμανίας. Το δεύτερο εμπόδιο ήταν το στίγμα του **ολοκαυτώματος**.

Το ρεύμα του **‘’ιστορικού αναθεωρητισμού’’**, συνδέθηκε σε μεγάλο βαθμό με την προσπάθεια εξάλειψης αυτών των στιγμάτων. Πάνω από μισό αιώνα

ο **αστικός κόσμος** και όχι μόνο η ακροδεξιά, μέσα από την **από-ενοχοποίηση του ναζισμού και των ναζιστών** και με στόχο την επαν-ενσωμάτωσή τους στην πολιτική ζωή, επιδιώκει να στεριώσει αυτό που εισπράττουμε σήμερα ως ‘’**θεωρία των δύο άκρων’’** ή δίδυμη καταγγελία των ‘’εγκλημάτων ναζισμού και κομμουνισμού’’ ή ‘’του Χίτλερ και του Στάλιν’’. Τα αστικά κόμματα αποκτούν έτσι, ένα απεχθή μεν, αλλά καθόλα χρήσιμο σύμμαχο.

Τα φασιστικά ρεύματα έχουν ωστόσο και αυτοτελή προτάγματα. Οι υπερ-συντηρητικές αναζητήσεις για **ισχυρή εξουσία** και «έθνος φρούριο» έναντι του «εκφυλισμού της δημοκρατίας» και των εξωτερικών κινδύνων, **κλειστή κοινωνία** έναντι όλων των απειλών και **καθαρή ταυτότητα** ως προϋπόθεση συνοχής, αναβίωναν ιδιαίτερα στο μεταίχμιο των μεγάλων οικονομικών και πολιτικών αλλαγών.

Το τρίπτυχο **‘’μετανάστευση, ανασφάλεια, ανεργία’’,** ήταν πάντα η βασική τροφή της άκρας δεξιάς. Η ατζέντα αυτή ωστόσο εξελίσσεται και επεκτείνεται σε θέματα όπως η **καταδίκη της διαφθοράς και των πολιτικών γενικά**, η ανάγκη να μπει τέρμα στην παρακμή των αξιών, η διαφύλαξη της εθνικής πολιτισμικής ταυτότητας, η απόρριψη της παγκοσμιοποίησης.

Ειδικά, μετά την δεκαετία του 1970, διαμορφώνεται ένα νέο τοπίο.

Οι ρυθμοί ανάπτυξης του καπιταλιστικού κόσμου επιβραδύνονται, δημιουργώντας όλο και μεγαλύτερες ζώνες ανεργίας, αλλά και ανασφαλούς ή μισής μίζερης εργασίας. Στο φόντο της αντιδραστικής απάντησης στην κρίση, τα μικροαστικά στρώματα κατακρημνίζονται χωρίς να προλεταριοποιούνται, ωθούμενα κυριολεκτικά στο βυθό.

Οι θεσμοί της αστικής κοινοβουλευτικής δημοκρατίας, απογυμνώνονται από το περίβλημα του αδέκαστου διαχειριστή και φανερώνουν μια εικόνα διαφθοράς, στην υπηρεσία των μεγάλων οικονομικών δυνάμεων σε κάθε χώρα.

Η αναπτυσσόμενη διαδικασία της καπιταλιστικής παγκοσμιοποίησης, καθώς και οι περιφερειακές καπιταλιστικές ολοκληρώσεις όπως η Ευρωπαϊκή

Ένωση, δυναμιτίζουν το ρόλο της πλειονότητας των εθνικών κρατών, περιορίζοντας ταυτόχρονα τα πεδία της έστω δυνητικής λαϊκής επίδρασης στην πορεία τους.

Η **πολυδιάσπαση της εργατικής τάξης**, μαζί με την συντριβή των μικροαστικών στρωμάτων και των αγροτικών πληθυσμών, διαλύει τις παλιές **ταυτότητες**. Το μήνυμα, βοηθούσης και της αστικής προπαγανδιστικής μηχανής που συμπληρώνει τεχνητά και ότι ακόμη δεν έχει επιτευχθεί υλικά, είναι σαφές: *"Δεν ανήκεις σε μια τάξη, δεν έχεις ταξικά αδέλφια. Δεν υπάρχει πολιτική οικογένεια, πολιτικό ρεύμα που να σε αντιπροσωπεύει, ειδικά από άποψη προοπτικής. Και δεν υπάρχει σύστημα αξιών και ιδεών με κανονικότητες και «νόμους» που να μπορεί να συγκροτήσει μια άλλη αφήγηση, ένα άλλο δρόμο, μια άλλη ζωή με ένα διαφορετικό και ανθρώπινο νόημα".*

Είναι το πλέον κατάλληλο έδαφος για την επιστροφή σε συντηρητικές εκδοχές του «ανήκειν». **Υπερτιμάται ή ένταξη σε ένα έθνος κράτος**. Ή ακόμη πιο περιοριστικά η ένταξη σε μια **περιοχή** ή σε διαφορετικές **εθνότητες** στο πλαίσιο κυρίαρχων κρατών.

Με ανάλογο τρόπο φουντώνει ο **θρησκευτικός ριζοσπαστισμός**, που κάθε άλλο παρά περιορίζεται στον μουσουλμανικό κόσμο, αλλά και η καταφυγή στον προστατευτικό θεσμό της **οικογένειας**.

Μέσα σε αυτό το περιβάλλον, η αριστερά στην Ευρώπη, αντί να θέσει στο κέντρο της προσοχής της την **ενότητα της εργατικής τάξης**, μέσα από μια ανάπλαση μορφών οργάνωσης, στόχων και πρακτικών διεκδίκησης, συγκρότησης συλλογικού πολιτισμού, διάβασε τη νέα πραγματικότητα ανάποδα: ''Δεν υπάρχει εργατική τάξη ή στο βαθμό που υπάρχει πρέπει κυρίως να δούμε το ζήτημα των συμμαχιών της με άλλα στρώματα''. Αντί του προτάγματος της κομμουνιστικής ενοποίησης της ανθρωπότητας σε απελευθερωτική βάση, διεκδίκησε να αποδείξει την διαχειριστική της ικανότητα στο παρόν σύστημα.

Ταυτόχρονα, όταν όλη η Ευρώπη ορίζεται εργασιακά από μια οδηγία Μπολκεστάιν ή όταν οι προϋπολογισμοί των κρατών και συνεπώς και άρα οι συντάξεις και οι δαπάνες για δαπάνες και υγεία, καθορίζονται από την ΕΕ,

συμμέτοχος ποιας δημοκρατίας είναι ένας πολίτης; Και όμως! Η **κυρίαρχη αριστερά δεν βρέθηκε απέναντι** σε αυτά. Αντίθετα, αποκτούσε όλο και περισσότερο μια ευρωκεντρική διάσταση, **υπερασπιστική της ολοκλήρωσης,** που την βάφτιζε ‘’αντικειμενικά προοδευτική’’, τρέχοντας παράλληλα να συμπληρώνει τις κυβερνήσεις που θα εφάρμοζαν με παραλλαγές τις αντιδραστικές πολιτικές της.

Δόθηκε έτσι χώρος στην ακροδεξιά ρητορεία. Αξίζει κανείς να παρακολουθήσει την εξέλιξη του πολιτικού λόγου του Εθνικού Μετώπου της Λεπέν: ‘’Υπάρχουν όντως σήμερα στη Γαλλία δύο στρατόπεδα, εκείνο της κατοχής και το δικό μας της απελευθέρωσης’’, έγραφε ένα κάλεσμα του 2002 προς τους εργάτες αναφερόμενο στην άθλια πραγματικότητα που είχε διαμορφώσει η συνθήκη του Μάαστριχτ. Η Γαλλική αριστερά όμως (και όχι μόνο), απλώς κοιμόταν….

Δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα ΠΡΙΝ στις 13/12/15